de Nederlandse ggz

Aan de leden van de vaste Kamercommissies voor J&V en VWS
Per directe mail

Datum	Contactpersonen	Telefoon
22-05-2025		
	Joeri Redder-Veen	06 39 83 74 95
Ons kenmerk	Joyce van der Wegen	06 44 26 21 92
257697/2025		

Onderwerp: Debat over de parlementaire verkenning verward/onbegrepen gedrag en veiligheid

Geachte Kamerleden,

De afgelopen tijd heeft uw Kamer zich gebogen over onbegrepen gedrag. De parlementaire verkenning heeft een eindrapport opgeleverd en een beleidsreactie, waarover uw Kamer op woensdag 28 mei debatteert. Ook staat u stil bij de ingrijpende en schokkende gebeurtenis in Nieuwegein.

Als pleitbezorger van een veerkrachtige, inclusieve en veilige samenleving staat de ggz samen met partners uit sociaal domein, veiligheid, wonen en zorg aan de lat om betere en doeltreffendere hulp te bieden aan mensen met onbegrepen en soms risicovol gedrag. Dit benadrukten we ook tijdens het rondetafelgesprek en onze inbreng voor de parlementaire verkenning.

In deze brief vijf punten: “de vijf ‘S’en”: samenwerking, signalering, stek, subsidiering en structureel.

1. **Samenwerking**

Integraal en flexibel door de domeinen en schotten heen – precies zoals deze doelgroep zich ook beweegt. Mensen met onbegrepen gedrag hebben problemen op meerdere vlakken van hun leven, zoals wonen, sociale contacten, geld, werk en veiligheid. Door samenwerken tussen ggz en andere zorgpartners, maatschappelijke opvang, gemeente, politie en woningbouw kan ‘het systeem’ net zo flexibel meebewegen als de kwetsbare persoon zelf.

- Stel in elke gemeente een goed gefaciliteerde functie van adviseur zorg en veiligheid in. Bij voorkeur gekoppeld aan de zorg en veiligheidshuizen. Organiseer multidisciplinair overleg (MDO) op regionaal niveau. En schep landelijke voorwaarden.

2. **Signaleren**

Niet iedere melding is gebaat bij politie-inzet of acute zorg. Beter is: in een eerder stadium contact met iemand leggen en daarna een passende oplossing -zoals zorg of begeleiding- vinden. Hulpbehoefte signaleren kan laagdrempelig in de wijk en gemeld worden via niet-acute meldpunten. Deze worden nog niet altijd gevonden. Bemoeizorg kan dan helpen, in het bijzonder bij mensen die de weg naar zorg niet (willen of kunnen) vinden. Dit is (nog) niet structureel in gemeentebeleid meegenomen.

- Veranker een structureel aanbod in bemoeizorg via gemeenten met landelijke financiering wettelijk. Onderzoek mogelijkheden om eerder mentale problemen te signaleren. In het bijzonder voor mensen die daarvoor zelf geen hulp (kunnen) vinden.

3. **Stek**

Niemand herstelt van mentale klachten zonder stabiele woonplek. Toch is dit voor veel mensen waar overlastmeldingen door onbegrepen gedrag over gaan het geval. Ze passen niet in reguliere zorg, hebben gedragsproblemen die niet hanteerbaar zijn in verslavingszorg, kunnen door hun verslaving niet

terecht bij maatschappelijke opvang of komen terecht in een sociale huurwoning in de wijk zonder enige vorm van zorg of begeleiding. Een stabiele woonplek is cruciaal voor mentaal herstel. Daarom moet meer worden geïnvesteerd in oplossingen als Skaeve Huse, Housing First, Domus(+) of onconventionele woonoplossingen.

- Maak vaart met de verkenning naar woonoplossingen in de gezamenlijke werkagenda van J&V en VWS. En zorg ervoor dat landelijk voldoende plekken beschikbaar komen voor kwetsbare mensen die niet (meer) passen in de kliniek maar niet kunnen aarden in de wijk. Wij pleiten ervoor voorzieningen niet enkel op basis van 'diagnose' beschikbaar te stellen, maar ook op basis van gedrag. Diagnosestelling is bijvoorbeeld bij zorgmijding een lastige factor, terwijl waarneembaar gedrag de noodzaak tot handelen duidelijk maakt.

4. Subsidieer

Voor een deel van de 10.000 mensen die voor de meeste overlastmeldingen zorgen, is één oplossing niet voldoende. Zij hebben een op maat gemaakt traject van zorg, begeleiding en hulp nodig. Zo'n traject past niet in de financiering via de Zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning of de Wet Publieke Gezondheid. Mensen kunnen hierdoor na hun behandeling niet gemakkelijk doorstromen naar een ander onderdeel van ons zorgsysteem. Vaak betekent dit dat ze terugvallen tussen wal en schip, of naar Niemandsland.

- Creëer ruimte voor maatwerk via domeinoverstijgende financiering. Er is experimenteerruimte nodig waarin zorg, ondersteuning en begeleiding gecombineerd en gefinancierd kunnen worden zonder bureaucratische drempels.

5. Structureel

Een kleine groep mensen heeft langdurige begeleiding nodig. Soms voor de rest van het leven. Die begeleiding is er in de vorm van de Levensloopaanpak. Naar schatting hebben 1.500 mensen deze steun nodig bij herstel van hun mentale problemen en het vinden van hun weg in de samenleving. De Levensloopaanpak ondersteunt de meest kwetsbare mensen door regelmatig contact en zorg of hulp op maat. Deze vorm van maatwerk wordt bijna overal in Nederland al ingezet.

- Zorg voor structurele financiering bij langdurige begeleiding van mensen met complexe problematiek. De Levensloopaanpak biedt bewezen effect bij deze groep, maar is nu vaak tijdelijk gefinancierd.

Al deze interventies grijpen op elkaar in. Ze werken alleen als ze samen worden ingezet, in het belang van de mens om wie het gaat. Het zijn burgers die minder geluk hadden – maar ze doen ertoe. Als ggz staan we naast hen. Wij vragen u: geef ons de ruimte om te doen wat nodig is.

En ten slotte drukken we u bij dit type debatten graag op het hart: voer strijd tegen mentale ziekte en de oorzaken daarvan, niet tegen de persoon zelf.

Met vriendelijke groet,

Jeroen Pepers
Directeur de Nederlandse ggz

de
Nederlandse
ggz